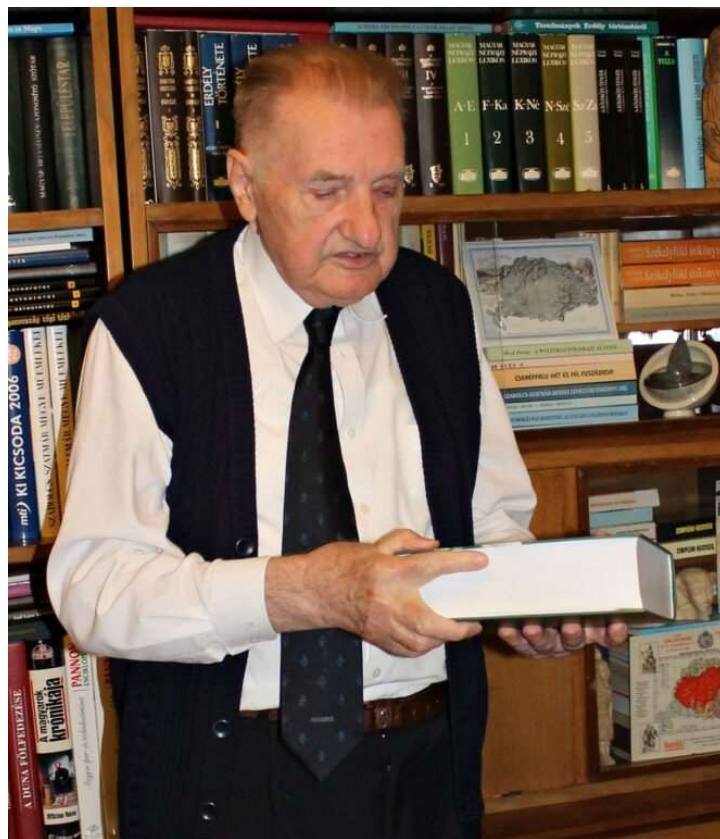

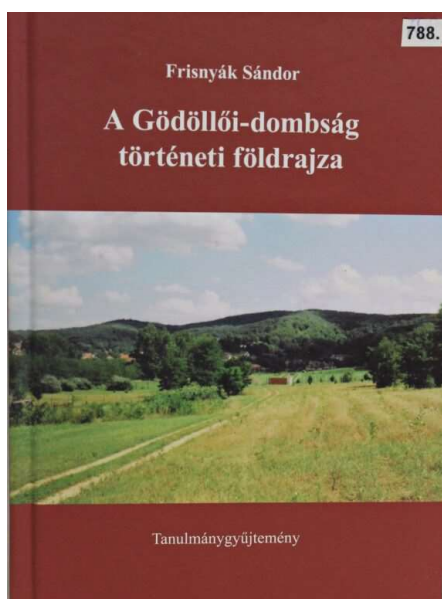
*„A történelem mozgásban lévő földrajz.”
(Herder)*

*Dr. Frisnyák Sándor professzor úr isaszegi otthonában kialakított tudományos kutató műhelyében
2016. 05. 15. Fotó: Szmolicza J.*

Emlékezés Professzor úrra

Dr. Frisnyák Sándor (1934 – 2024) geográfus professzor úr, a történeti földrajz megújítója a Nyíregyházi Egyetem ny. tanszékvezető egyetemi tanára 2007-ben költözött Isaszegre. Ezt követően azonnal ellátogatott a Nagyközség Helytörténeti Gyűjteményébe, ezt a magasabb múzeumi besorolást 2003-2008 között használhatta az intézmény és ismeretséget kötött a mb. vezetővel, Szmolicza Józseffel. A múzeumlátogatásoknak köszönhetően ismerkedett meg Professzor úr a település gazdag történelmi múltjával, szájhagyományaival, műemlékeivel. Frisnyák tanár úr ebben az évben tagja lett az Isaszegi Múzeumbaráti Körnek is. Saját kutatásai alapján feldolgozta és megjelentette a mikrorégió a Gödöllői-dombvidék, Isaszegre vonatkozó történeti földrajzi tanulmányait: A tájhasználat változásai a Gödöllői-dombvidéken a 20. században. Adalékok Isaszeg történeti földrajzához. Adalékok Isaszeg népességföldrajzához (1784/87-2001). Mikroföldrajzi kutatási eredményeit a Falumúzeumban és a Jókai Mór Városi Könyvtárban vetítettképes előadásokon mutatta be. Megtudtuk, hogy Isaszeg a XIV. és a XV. században rövid ideig mezővárosi rangú település volt, hétfői piactartási joggal. Erről a fontos információról eddig nem volt tudomásunk.

Frisnyák Sándor professzor alapvető feladatának tekintette új lakóhelye és tágabb környezete, a Gödöllői-dombság történeti földrajzának megismerését is. A könyvészeti, kartográfiai, statisztikai forrásanyag feldolgozásával, és a 470 km²-es kistáj empirikus vizsgálatával olyan mennyiségű ismeretanyagot halmozott fel, melyből 2008 és 2012 között hat tanulmányt írt a Gödöllői-dombság és Isaszeg történeti földrajzáról. A többnyire kis példányszámú, nehezen elérhető egyetemi és múzeumi kiadványokban publikált írásait 2015-ben, egy gyűjteményes kötetben jelentette meg és tiszteletpéldányként a kistrégió minden településére, a könyvtáraknak, az iskoláknak, és a múzeumoknak is megküldte. Könyvében olyan hely- és tájtörténeti ismeretanyagot közölt, mely kiegészíti a helytörténeti műveket, feltárja a természeti környezet és a társadalom kölcsönhatásrendszerét, a térstruktúrák kialakulását és változás-folyamatát. Mikroföldrajzi kutatásai eredményeiről a helyi múzeumban, a Jókai Mór Városi Könyvtárban és a Magyarságtudományi Szabadegyetemen tartott előadásokat.

Dr. Frisnyák Sándor Professzor úr által írt, publikált tanulmányok Isaszegről és vidékéről:

811. A Föld erejéből élünk – A Gödöllői-dombság szőlőgazdasága (18-20. század) Nyíregyháza, 2017. 237. oldal Isaszeg pp. 68-85.

788. A Gödöllői dombság történeti földrajza Nyíregyháza-Szerencs, 2015. 135. oldal Adalékok Isaszeg történeti földrajzához. Adalékok Isaszeg népességföldrajzához (1784/87-2001). – Adalékok a Gödöllői-dombság történeti földrajzához. – A Gödöllői-dombság szőlőgazdasága (18-20. sz.). – Gödöllő történeti földrajza.

762. Dr. Frisnyák Sándor – Dr. Gál András szerk. Kárpát-medence: természet, társadalom, gazdaság Nyíregyháza-Szerencs, 2013. 556. p. – Dr. Frisnyák Zsuzsa: A vasút hatása a községek fejlődésére az első világháború előtt pp. 267-275. /Isaszeg vonatkozás/

760. Tájhasználat és térszervezés – Történeti földrajzi tanulmányok – Nyíregyháza-Szerencs, 2012. 201. p. pp. 151-171. Gödöllő történeti földrajza, pp.

173-189. A tájhasználat változásai a Gödöllői-dombvidéken a 20. században, pp. 191-201. Adalékok Isaszeg népességtérképéhez (1784/87-2001) pp. 191-201.

758. Dr. Frisnyák Sándor-Dr. Kókai Sándor szerk.: Tiszteletkötet Dr. Kormány Gyula egyetemi magántanár 80. születésnapjára Nyíregyháza, 2012. 341. p. – A tájhasználat változásai a Gödöllői-dombvidéken a 20. században pp. 105 – 121.

707. Magyarország kultúrgeográfiai korszakai – Nyíregyháza-Szerencs, 2009. 248. oldal Adalékok Isaszeg történeti földrajzához (A szlovák telepések tájhasználat a 18-19. században) pp. 219 – 230.

694. Tanulmánykötet Dr. Gööz Lajos professzor 80. születésnapjára Nyíregyháza, 2008. 334. oldal Adalékok Isaszeg történeti földrajzához (A szlovák telepések tájhasználat a 18-19. században) pp. 75. – 85.

Történeti Földrajzi Közlemények 7. évf., 3-4. szám Nyíregyháza, 2019. (191. oldal) Veresegyházi Béla: A Gödöllői-dombság gazdasága a 16. sz. második felétől a török defterek alapján 26-36. old. 34. oldalon 14-15. században Isaszeg többször mezővárosként említik a források, hétfői heti piactartással.

Frisnyák S. tudományos előadásai Isaszegen:

(1) Isaszeg és környéke tájhasználat a 18-19. században
Isaszegi Múzeum tudományos előadássorozata (2008. okt. 11.)

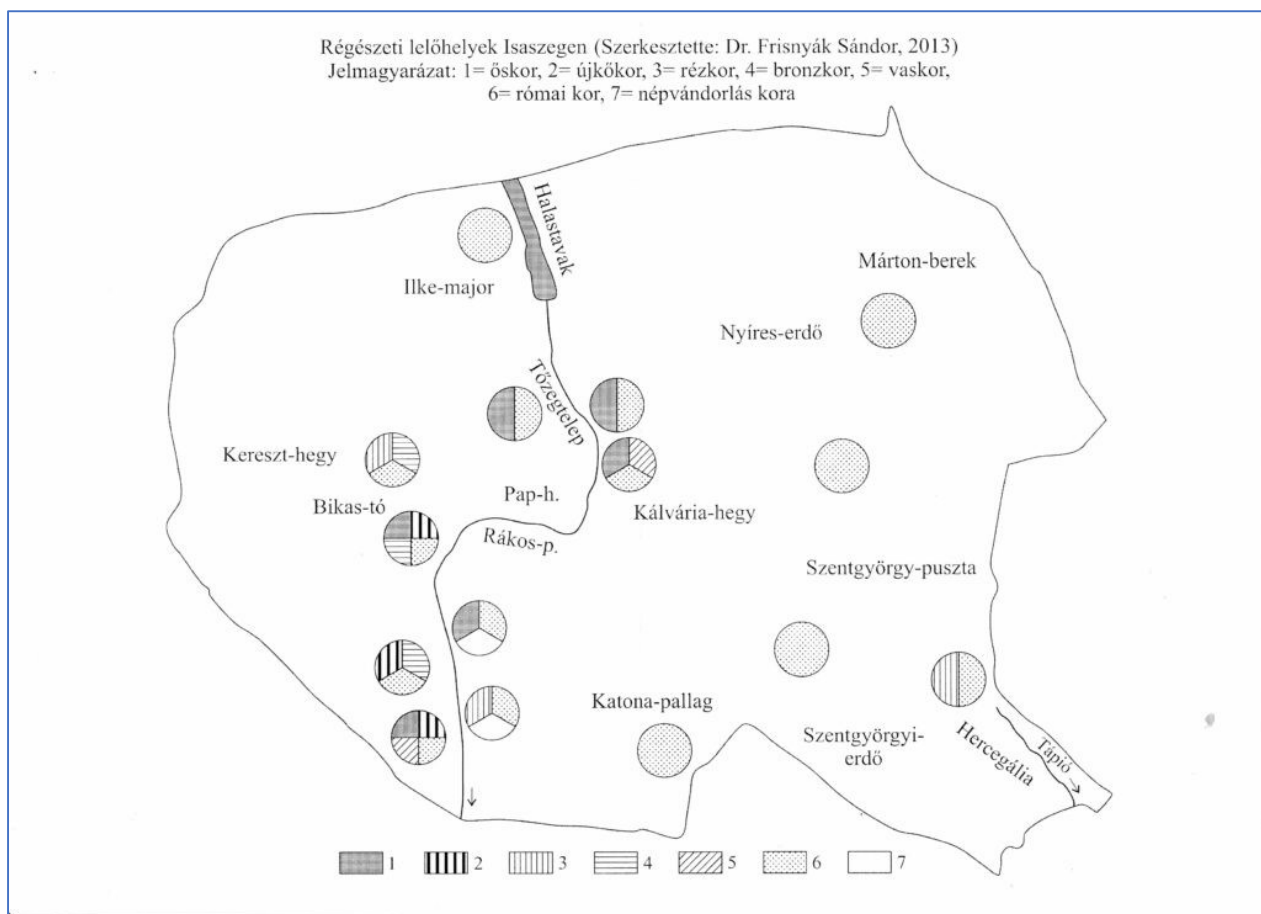
(2) Isaszeg természeti környezete és történeti földrajza
Jókai Mór Városi Könyvtár (2013. május 17.)

Professzor úr által ajándékozott néprajzi tárgyak; faragott ivócsanak (h: 18 cm, sz: 7,3 cm, m: 5,5 cm) és kanál (h: 20 cm, sz: 3,5 cm, m: 1,5 cm), melyek isaszegi házában a padlásáról kerültek elő.

Ajándékaival nemcsak a szakkönyvtárunkat, hanem néprajzi gyűjteményünket is gazdagította.

Fotó: Szmolicza József

Professzor úr szerette az isaszegi falumúzeumot, ezt nemcsak a hosszas baráti beszélgetések bizonyították a múzeum munkatársával, hanem az a több mint 107 db általa írt, szerkesztett tudományos szakkönyv is, melyet ajándékba adott múzeumunk szakkönyvtárának.

2020. június 18-án Prof. Dr. Frisnyák Sándor ny. egyetemi tanszékvezető tanár úr, a Múzeumbaráti Kör tagja 3 db térkép másolatot adományozott múzeumunknak, melyeket saját költségén keretezve személyesen adta át azokat Szmolicza József gyűjteménykezelőnek. A professzor úrral történt megbeszélés szerint a térképeket az irodában helyeztük el.

1. A Kárpát-medence domborzata és vizei (magyar nevekkal), é.n. 70×50 cm-es falitérkép, keretezve (Topográf, 1999.)

2. Magyarország gazdaságföldrajzi térképe dr. Teleki Pál gróf – dr. Cholnoky Jenő közreműködésével, hivatalos adatok alapján szerkesztette: dr. Fodor Ferenc Magyar Földrajzi Intézet RT. Budapest 1928. (70×50 cm-es falitérkép, keretezve)

3. Magyarország Néprajzi térképe szerkesztette gróf Teleki Pál – a híres Teleki-féle „vörös térkép” – az 1910. évi népszámlálási adatok alapján.

Később ajándékba kaptuk még:

4. A Felföld történeti tájtípusai a 15. századtól a 19. század közepéig (Szerkesztette: Dr. Csüllög Gábor és Dr. Frisnyák Sándor, 2000.)

5. Magyarország I. katonai felmérés (1782-1785) térkép részlete, Isaszeg és a környező települések (Fotó reprodukció). A térkép az állandó kiállításban került elhelyezésre.

6. Isaszeg térképe 1980-as évek vége. Nagy-hegyen és az Öreg-hegyen még meglévő szőlő ültetvények feltüntetésével.

Büszkék vagyunk rá, hogy Frisnyák professzor úr nyugdíjas éveiben Isaszegen élt és már új lakóhelyén folytatta tovább tudományos munkásságát! Köszönjük, hogy jelenlétével a múzeumi és a Múzeumbaráti Kör rendezvényeit jelenlétével megtisztelte. Emlékét szeretettel ápoljuk!

Személyesen 2024. november 8-án találkoztam utoljára professzor úrral, már akkor betegsége miatt nehezen tudott járni, de bízunk a felépülésében. Nem gondoltam volna, hogy ez a találkozás lesz az utolsó. **Emlékszem szavaira, hogy mindig arra tanította a diákjait, hogy egymást a kölcsönös tisztelet és megbecsülés alapján ismerjék el.** Jómagam is örültem Professzor úr

barátságának, megtiszteltetés volt ez számomra! Tiszteltem a tudományos munkássága, szerénysége, önzetlensége, a lokálpatriotizmusa miatt.

Szerettem a földrajzi beszélgetéseket Professzor úrral, mindig érdeklődtem munkája után, csodáltam a munkabírását. Ezek a „szakmai” beszélgetések a múzeum irodájában történtek, ott ahol az általa ajándékozott térképek ma is az emléket őrzik. Mindig érdeklődött a falumúzeum munkája, a Múzeumbaráti Kör tevékenysége iránt. Ezek a beszélgetések mindig jó alkalmat adtak arra is, hogy a település jövőjéről, turisztikai kitörési lehetőségeiről, környezeti állapotáról, természeti és történelmi értékeiről váltsunk pár szót. Amikor elmondta, egy – egy beszélgetés alkalmával, hogy most a Felföldön vagy éppen Szerbiában a Vajdaságban járt társaival és végzett napokon át tartó földrajzi megfigyeléseket, terepi munkát. Vagy amikor gyalog, idős korát meghazudtoló fiatalsággal járta be Isaszeg környékét, hogy adatokat gyűjtsön, fotókat készítsen a születendő új könyvéhez, amely 2015-ben jelent meg.

A település történelme igenis érdekelte professzor urat, ennek ékes bizonyítéka, - amikor 2013-ban a Szennyvíztisztítótelep bővítése során földmunkákat végeztek a munkások, a régészek (PMMI, Szentendre) 3000 éves bronzkori település nyomaira bukkantak – hogy a közelben zajló régészeti feltárás munkálatai is érdekelték őt.

Professzor úr figyelemmel kísérte az ásatást ezért gyalog a lakásáról a forgalmas közúton oda-vissza tette meg a hatalmas távot, hogy erről a nagy eseményről fotókat készítsen, adatokat gyűjtsön és információkat kérjen Patay Róbert ásatásvezető régésztől.

Sajnos a korábbi Önkormányzat idején egy – két vezető beosztású ember nem kellőképpen ismerte el professzor úr munkásságát. Amikor kutató munkájához segítség kéréssel fordult felénk, mindig hitegették, halasztották kérésének teljesítését, de a kért információkat sosem kapta meg. Elkeserítő, hogy mindez egy országosan is elismert tudományos szakemberrel megtörténhetett. Tudom, hogy ezzel fájdalmat, bosszúságot okoztak professzor úrnak, - mindig fájó érzéssel beszélt erről nekem.

Szerény személyemnek - iskolai tanulmányaim során – a történelem mellett a földrajz kedvenc tantárgyamim közé tartozott. Hát valahogy a földrajz szeretete, a helytörténet megismerése piciny kapocs volt köztem és Professzor úr között. Az általa alapított Történeti Földrajzi Közlemények c. folyóirat tanulmányaiban mindig találtam számomra érdekes írásokat, örömmel és szívesen olvastam, ugyan úgy, mint az ajándékba kapott Kárpát-medence, Felföld, Alföld, Dunántúl, stb. történeti földrajzával foglalkozó könyveket, melyekkel nagy mértékben bővítettem ismereteimet.

A múzeum honlapján külön megemlékezést írtunk, Professzor úr emlékének.

Elérhetősége: <https://muzeum.isaszeg.hu/prof-dr-frisnyak-sandor-altal-ajandekozott-konyvek-listaja/>

Dr. Frisnyák Sándor munkásságát Isaszeg Városa 2018-ban emlékéremmel ismerte el. A Tóth Árpád Nemzeti Társaskör elismerve professzor úr tudományos és Isaszegen végzett honismereti munkásságát 2020-ban Tóth Árpád emlékéremmel tüntette ki. Professzor úr eddigi életművét – az akadémiai minősítések mellett – magas állami és szakmai kitüntetésekkel ismerték el.

Halála után az Isaszegi Múzeumbaráti Kör tagjai (Karádi Zsuzsanna, Szmolicza József és dr. Dürr Sándor) néhai dr. Frisnyák Sándor geográfus emeritus professornak, a Múzeumbaráti Kör tagjának - a helyi közösség szolgálatában, városunk érdekében végzett kiemelkedő munkájának, példamutató emberi magatartásának elismerésül - javasolta posztumusz Isaszeg Város Díszpolgára cím adományozását Isaszeg Város Önkormányzatánál. Ez az eljárás még folyamatban van.

Reméljük, hogy a közeljövőben megvalósulhat majd az az elképzelésünk is, hogy dr. Frisnyák Sándor geográfus professzor úrról elnevezve, a helyi általános iskolák felső tagozatos diákjai részére Magyarország földrajzról versenyt hirdetnénk meg. Ezzel is ápolnánk professzor úr emlékét és népszerűsíténénk munkásságát az isaszegi fiatalok körében.

Isaszeg, 2025. július 10.
Szmolicza József
gyűjteménykezelő,

*A Tóth Árpád Nemzeti Társaskör (Isaszeg) által alapított, Tóth Árpád Emlékérmét, 2020 évben dr. Frisnyák Sándor geográfus-professzor úrnak ítélte a Társaskör, amelynek átadására, 2020. szeptember 25-én a Jókai Mór Városi Könyvtárban ünnepélyes keretek között került sor.
Fotó: Szmolicza J.*

Professzor úr mint a Múzeumbarati kör tagja számos rendezvényünket megtisztelte jelenlétével. A fotón az isaszegi Magyar-Lengyel baráti kapcsolatok 45. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen látható a Szent Márton Műemléktemplom bejárata előtt 2017.09.09.

Professzor úr előadást tart „Isaszeg természeti környezete és történeti földrajza” címmel a Jókai Mór Városi Könyvtárban 2013. 05. 17. Fotó: Sz. J.

*Születésnap köszöntés – háttérben az isaszegi Gaudium Carminis Női Kamarakórus tagjai láthatók
2016. 05. 15. Fotó: Szmolicza J.*

*Dr. Dürr Sándor volt varsói és krakkói magyar konzul köszöntő beszédét mondja a háttérben a
Gaudium Carminis Női Kamarakórus tagjai, jobb oldalt Kovács Gézánné Surmann Mária karnagy
látható. 2016. 05. 15. Fotó: Szmolicza J.*